

SLOBODNA DALMACIJA

21.03.2009. | 12:49

JEDNA OD STOTINA SPLIČANA KOJI SU IZBAČENI NA ULICU ZBOG 'KRIVOG' IMENA

Pravda za Slovenku: 'U stan su mi uselile ustaše'

U stan mi je upala žena

u crnoj uniformi i rekla

mi da je sada ustaški.

Čim je moj predmet

izmješten sa splitskog

suda u Koprivnicu,

država je priznala

odgovornost i platit će

odštetu

PIŠE SAŠA JADRIJEVIĆ

TOMAS

Slovenka Marinković, 58-godišnja Splitska, koju su pripadnici HV-a i Vojne policije uzeli za noge i ruke i kao vreću krumpira iz vlastitog stana na splitskim Blatinama izbacili 1994. godine, konačno je dobila i pravnu zadovoljštinu: nakon što joj je u posjed vraćen stan, od suda je proteklih dana dobila i 150 tisuća kuna odštete za namještaj koji su joj pokrali i oštetili vojnici HV-a. U njezin stan se najprije nakon provaljivanja uselila **Jakica Lasić** iz Korčule, koja je stan prepustila branitelju **Mladenu Prkačinu** i njegovoj supruzi **Antoneli**. Iz današnje perspektive govori nam što se događalo tih godina u Splitu, kako su nju i stotine nehrvata

izbacivali iz stanova, isključivali im telefone, vodili ih na ispitivanja u Loru...

- Split je moj grad, tu radim desetljećima i nisam željela napustiti svoj dom jer nekomu smeta to što sam Slovenka, Srпкиnja ili što već - reći će Slovenka. Nikoga nije ugrožavala, mirno je radila kao farmaceutkinja u ljekarni ispod svog stana, a prvi nagovještaj namjere da ju se izbacili iz zemlje primijetila je u proljeće 1992., kada je podnijela zahtjev za prijam u hrvatsko državljanstvo.

- Kao hrvatska građanka htjela sam domovnicu. Dodijelili su mi policajca koji je otvorio moj dosje i postavljao mi pitanja: koje su nacionalnosti ljudi s kojima se družite? Za koga ste glasali na prethodnim izborima? Imate li ljubavnika, i ako imate, koje je nacionalnosti? Koje ste vjere? Mislite li da su Srbi agresori? Što mislite o **Tuđmanu**? A o **Miloševiću**?

Rekla sam da imam loše mišljenje o oba ta balkanska političara, a jasno sam mu dala do znanja da na pitanja koja zadiru u privatnost ne namjeravam odgovarati, jer nemaju drugu svrhu nego da me ponize. Policajac se jako naljutio. O mom privatnom životu nastavio je ispitivati moje susjede - prisjeća se Slovenka, kojoj je MUP odbio izdati domovnicu, ali je Ustavni sud presudio da je splitska policija napravila teške propuste i dobila je hrvatsko državljanstvo.

To se ne zaboravlja

Sa državljanstva smo "skočili" na njezino izbacivanje iz stana. "Tko bi to zaboravio?" kaže sjetnim glasom Slovenka, kojoj je jedini krimen bio - majka Slovenka i otac Srbin.

- Mjesecima prije nasilne deložacije svakoga dana su mi nepoznate osobe zvonile na parafon. Ili bi šutjeli ili vrijeđali: kurvo, četnikušo... U siječnju 1994. u mojoj zgradi krenuo je val ilegalnih deložacija. Usred noći razbili su vrata i istjerali na ulicu jednu moju susjedu, a dva dana kasnije i drugu, s malim djetetom u naručju. Došao je i na mene red: ujutro 2. veljače bila sam sama u stanu. Pripremala sam kolače, jer mi je sutradan bio rođendan. Vojnici su došli oko 11 sati. Bilo je to osam vojnika koji su izbacivali i moje susjede. Zvonili su kao ludi, a zatim su provalili, ušli na silu - kazuje Slovenka, navodeći kako su se vojnici na nju derali jer, eto, nije htjela otvoriti vrata regularnim snagama HV-a.

- 'Ubit ću te', vikao je neki HV-ov mladač, 'ti si četnik, prerezat ću ti vrat kao piletu, tvoj mi neće biti prvi!'. S provalnicima su ušli i članica Komisije za stambene poslove MORH-a **Štefica Hrestak** te **Jakica Lasić**, udovica hrvatskog vojnika. Razmišljala sam o toj Jakici, frizerki s Korčule, ženi koja iz malog mjesta dolazi u veliki grad jer su joj kazali da zbog pogibije muža ima pravo na još jedan stan. Moj. I svu moju imovinu. Dovala dvije male kćeri da gledaju kako vojska čizmama razvaljuje tuđa vrata tuđega stana, da slušaju uvrede i prijetnje klanjem i bacanjem preko balkona. Hoće li se dovoljno brzo naviknuti na moj krevet ili krevete moje djece? pitala sam se. Jest će iz mojih tanjura, učiti za stolom moje djece. Nemam fotografije mojih djevojčica kada su bile njihovih godina; mama Jakica bacila ih je u kontejner. I nikad neću saznati kako su ispalili kolači koje sam spremala za svoj četrdeset treći rođendan - priča Slovenka dok joj suze klize niz lice. Jednom rukom prelazi preko obraza kako bi ih obrisala, dok drugom prekapa po dokumentaciji i papirnatim tragovima nasilja koje je preživjela. Taj dan (ponovno nas Slovenka vraća u 1994. godinu) obavijestila je i civilnu policiju, no ona ništa nije htjela poduzeti.

- Oko 12.30 sati dolazi Tonči Majić. Lažno se predstavio i uspijeva ući u stan. Vojni policajci došli su dosta kasnije. Inzistiraju da ja, Majić i par vojnika otiđemo s njima u njihovo sjedište u Lori, kako bismo 'dali izjave u zapisnik'. Majić govori da nećemo u zloglasnu Loru. Vojnik, koji hoda uz pomoć štaka, naglo je zamahnuo da me štakom udari po glavi. Majić je zgrabio štaku, ali ga je vojnik drugom raspalio po licu i odmah mu slomio nos. Od udarca Majić je pao na pod, na što je pritrčalo više vojnika i nastavilo ga tući. Velika mrlja krvi ostala je na bijelome sagu. Civilni policajci nisu to ni pokušali spriječiti, samo su se sklonili u stranu, valjda da ne smetaju. Uхватili su ga za noge i ruke i bacili na hodnik ispred stana. Začas sam i ja izbačena. Potom su nas uhitili, silom odveli u Loru i držali više sati - kazuje ta Splitska, navodeći kako su se u Lori susreli s tadašnjim zapovjednikom tog "logora" **Mihaelom Budimirom**, no on nije bio previše zainteresiran da im pomogne.

- Kada su nas napokon pustili iz Lore, vratili smo se do stana. Vrata je otvorila žena u crnoj ustaškoj uniformi i odmah se dala u viku: 'Ovo je ustaški, a ne četnički stan. Četnici van!'. Iz jednog zauzetog stana izašao je vojni zapovjednik **Ante Perkušić**. Repetirao je i uperio pištolj prema Majiću vičući mu da je četnik i 'sve ću vas pobiti', pa ga je potom pištoljem snažno udario po čeljusti - privela je kraju svoju priču Slovenka Marinković, koju su u to vrijeme napustile prijateljice, a kolegice joj u ljekarni okrenule leđa.

Jakica Lasić, koja se odmah nakon provale uselila u njezin stan, prepustila je nekretninu branitelju Prkačinu, koji je, pak, iz stana izašao tek kada mu je MORH dao novi stan u Solinu. Predmet s odštetnim zahtjevom za ukradeni namještaj izmješten je sa splitskog općinskog suda na onaj u Koprivnici, koji je presudio da je država odgovorna za tu štetu i Slovenki je dosudio 150 tisuća kuna odštete. Sud će uskoro odlučivati i o odšteti za duševne boli i naknadu troškova podstanarstva dok je izbivala iz vlastitog stana. Do spomenute Jakice i obitelji Prkačin nismo uspjeli doći.

Duje Marasović: 'Nek vam Milošević pomogne!'

Slovenka se nekoliko puta dotakla i sadašnjega čelnog čovjeka KBC-a Split dr. **Dujomira Marasovića**, koji je sredinom devedesetih bio splitski dogradonačelnik iz redova HDZ-a.

- Aktivistkinja **Semina Lončar** je 1997. godine dogovorila da deložirane žene primi Marasović. Sve smo bile podstanarke jer su nas vojnici izbacili iz stanova i pokrali nas. Htjele smo samo da nas vlast privremeno zbrine kao izbjeglice. Čovjek je bio izrazito neljubazan i arogantan. Nije nam ponudio ni da sjednemo.

"Ja vam ne mogu pomoći. Idite tražiti pomoć od Miloševića!" rekao je. Na kraju, već smo bile na odlasku kada se dosjetio kako bi nas još mogao povrijediti: "Ako obolite od kožno-spolnih bolesti, rado ću vas liječiti!". Slovenkine riječi potvrdila nam je i Semina Lončar.

Tri vrste deložacija

Tonči Majić iz Dalmatinskog komiteta za ljudska prava od početka devedesetih vodi dokumentaciju o izbacivanju nehrvata iz stanova na području Dalmacije.

- Postoje tri glavne vrste deložacija u Hrvatskoj: Najprije od sredine 1991. do kraja 1992. Vojnici, policajci i civili provaljuju u prazne stanove, potom od početka 1993. do početka veljače 1994., HV provaljuje u vojne stanove i nasilno izbacuju legalne stanare, nehrvate, a od svibnja do zime 1994. na osnovu formalno valjanih odluka upravnih organa ili sudova, iz stanova koje je stanarima dodijelila JNA, vojnici izbacuju Hrvate.

U slučaju Slovenke govorimo o ovoj drugoj vrsti, a Dalmatinski komitet se njima posebno bavio, jer su bile u funkciji etničkog čišćenja. Ostale dvije imale su za cilj otimačinu i ništa više. Prema podacima koje je tada medijima dao **Mladen Bajić**, splitskom tužilaštvu prijavljeno je 270 takvih deložacija te je procijenio da prijavljene predstavljaju tek trećinu stvarne brojke. To znači da ih je samo pod Marjanom bilo 800 - kaže Majić.

